

Muonio

Muonion kunnan talousarvio 2026 ja ts 2027-2028

Kj Laura Enbuska-Mäki

Kh 24.11.2025

Valt. 1.12.2025

Miksi tehdään? Kuntastrategia

- Kuntastrategia kulkee selkeänä ja konkreettisenä punaisena lankana talousarvioasiakirjassa
- Vuodesta 2026 alkaen kuntastrategia päivitetään, mutta nyt talousarviossa vuodelle 2026 asetetut tavoitteet ovat yhdenmukaisia myös tulevan kuntastrategian kanssa
- Kaikki talousarviossa esiintyvät tavoitteet juontuvat kuntastrategiamme lupauksesta edistää **luonnostaan vastuullista, aidosti avointa ja onnellista Muoniota**.
- **Se, miten tätä isoa visiota tavoitellaan vuonna 2025 kestävästi vahvistuvan elinvoiman, uuden ajan kuntatyön ja onnellisen arjen kautta, osoitetaan tässä asiakirjassa.**
- Jokaisella palvelualueellamme, elinvoimalla, sivistyksellä sekä hallinto- ja talouspalveluilla (yleishallinnolla), on omat vetovastuunsa tässä kokonaisuudessa.

Mistä lähtökohdista tehdään?

Tilannekuva ja lähtökohdat

- **Muutos on pysyvää:** On kohdattu kansallista ja kansainvälistä epävarmuutta, valmius ja varautuminen ovat nousseet vahvemmin kuntatoiminnan ytimeen
 - **Kuntakentän ennustettavuus on entistä haastavampaa**
- Muonion kunta on tilastokeskuksen **mukaan kasvukunta, ja pitkän tähtäimen ennuste näyttää myönteiseltä väestökehityksen suhteen**
 - Väestörakenne suhteellisen terve, elinkeinoilla menee hyvin
 - Väkiluvun kasvu suhteellisen vakio, ei suuria romahduksia. Kv- väestön osuus suhteellisen vakio
 - Työttömyysrakenne on suhteellisen terve, korkea työllisyys
 - Tunturi- Lapilla on vetovoimaa ja kuten tuoreimmat muuttajaindeksit osoittavat, myös pitovoimaa, elinvoimaindeksit korkeat → Matkailuvetoiset Tunturi- Lapin kunnat ovat kehittyneet maaseutumaisiksi kunniksi vahvasti
- **Suuria rakenteellisia muutoksia on toteutettu ja isoja palvelumuutoksia on vielä tulossa**
 - Laphan palveluverkkouudistus haastaa rakenteita, palveluilta ja kuntataloutta
 - Tiettyihin epävarmuustekijöihin on pyritty vastaamaan vuoden 2026 talousarviolla mahdollisimman pitkälle, mutta kaikkea ei pystytä ennakoimaan vielä valmisteluvaiheessa.
 - Tunturi- Lapin ja Pellon työllisyysalueemme haasteet: on pystyttävä kehittämään toimintaa eteenpäin, pyrittävä vaikuttamaan mm. alueen kustannusvaikutuksiin. Riskienhallinnankin näkökulmasta ko. palveluiden kehittäminen ja sopimuksien päivittäminen tulevat olemaan vahvasti läsnä
 - Lakiuudistukset ja VOS
- Taloudellisesti, Muonion kunnan tilanne on vahvistunut kuluneina vuosina. **Iloksemme voimme myös todeta, että vuoden 2025 tilinpäätös tulee olemaan myönteisempi kuin osasimme odottaa loppuvuonna 2024.**
 - Vuoden 2026 talousarvio pystyttiin laatimaan lopulta noin 480 000 euroa ylijäämäiseksi – kuten elokuun talousarvioraamissa otettiin suuntaviivoiksi
 - Muonion kunnan **taloudellinen kehitys vaikuttaisi, kuntakokoonkin suhteutettuna, kohtuullisen suotuisalta** myös tulevana vuosina, jos isoina epävarmuustekijöinä ei tarvitsisi huolehtia kiinteistöihin liittyvistä haasteista, Laphan palveluverkkouudistuksien tuomista muutoksista tai mm. lakiuudistuksien aiheuttamista harmaista pilvistä
 - Kohtuullisen massiiviset investointitarpeet lähivuosille haastavat kunnan taloudellista kantokykyä

Mistä lähtökohdista tehdään?

Tilannekuva ja lähtökohdat

- Panostetaan edelleen pitovoimamme kasvattamiseen, tunnistetaan rehelliset kehittämiskohteemme sekä luotetaan vahvuuksiemme korostamiseen
- Ennakkotyö, tiedolla johtaminen, konsernijohtaminen ja verkostotyö tulevat korostumaan
- Muonio on vahvasti profiloitunut pehmeiden arvojen vaalimisessa
 - Pehmeät arvot vetoavat osaajiin, jo kunnassa asuviin ja tänne muuttaviin.
 - Luotetaan siis jatkossakin voimakkaasti visioomme sekä strategiaamme, joita toimeenpanemme mm. nyt käsillä olevalla talousarvioasiakirjalla.
 - ***Mennään rohkeasti kohti vuotta 2026 ja suunnitelma-vuosia 2027-2028!***

Mitä pitää huomioida tekemisessä?

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Keskeiset riskit

Painotus tulee olemaan strategisissa riskeissä ja toimitilariskeissä

Strateginen	Toimitila	Toiminta	Henkilöstö
Kunnan tulopohjassa tapahtuvat muutokset ja kestävä konsernijohtaminen	Toimitilaohjelman strateginen johtaminen	ICT- ja ohjelmistopalveluiden päivittäminen ja ajankohtainen tilannekuva	Sijaisjärjestelyt ja jatkuvuuden hallinta
Varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen	Automatisaatio sekä tekoäly osana hallintopalveluita	Organisaation kehittäminen, henkilöstön sijaisjärjestelyt
Palveluiden tuottaminen häiriötilanteissa	Uusien sivistyspalveluita koskevien tilaratkaisujen toimivuus sekä käyttäjälähtöisyys	Tietoturva- ja laiteturvallisuus	Dokumentointi ja tiedottaminen, viestintä, sitouttaminen, työmäärä, viranhaltijoiden sijaisjärjestelyt
Ympäristö- ja infrariskit	Toimitilaohjelman käytännön valmistelu sekä toimeenpano	Hallinto- ja talouspalveluiden prosessien kuvaus	Ohut organisaatio.
		Rajapintayhteistyö hyvinvointipalveluiden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kausittaiset, liialliset työkuormat/työpiikit.
		Sopimuksellisuus ja rajapintayhteistyö TE- alueen kanssa	Muutokset ja perehdytys
		Investointijohtaminen	Henkilöstövaihdokset ja tästä aiheutuvat katkokset palveluiden tuottamisessa, henkilöstön sitoutuminen ja motivointi

Mitä tehdään?

Poimintoja toiminnallisista tavoitteista

- **Sivistyspalvelut**

- Organisaation kehittäminen ja terävöittäminen, toimiva yhteistyö kunnan sisällä, sidosryhmien ja hyvinvointialueen kanssa
- Vauvalahja kuntaan syntyville lapsille
- Tavoitteena osallistua Lapsiystävällinen kunta –mallin hakuprosessiin ja luoda turvallisemman tilan periaatteet tapahtumiin
- Päivitetään tarvittavia suunnitelmia ja aloitetaan osan ko. suunnitelmien päivittytyö
- Koulukuljetuskilpailutuksen suunnittelu aloitetaan ensi vuonna siten, että uudet sopimukset olisivat voimassa vuonna 2027
- Varhaiskasvatuksessa kehitetään toimintakulttuuria uuden päiväkodin arjessa, varaudutaan henkilöstöresurssien lakisääteiseen muutokseen, kehitetään vuorohoitoa sekä yhteistyötä perusopetuksen kanssa
- Edistetään toimenpitein perheiden ja lasten hyvinvointia, kehitetään Vihreä lippu- toimintaa
- Perusopetuksessa keskeisenä tavoitteena on oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus- lakimuutoksen jalkauttaminen ja yhteistyön tiivistäminen varhaiskasvatuksen kanssa.
- Panostetaan oppilaiden hyvinvointiin päivittämällä oppilaskalusteet sekä älynäytöt luokkiin
- Lukiossa tehdään mm. aktiivista yhteistyötä Lappian ja Redun, sekä muiden lukioden kanssa
- Organisoidaan omaa asuntolatoimintaa keväästä 2026 alkaen ja panostetaan Erasmus + toimintaan
- Tekoäly ja oppimisen tuen uudistus tulee näkymään myös lukion arjessa
- Kansalaisopistossa jatketaan sekä kehitetään oman opiston toimintaa, panostetaan hallinnon kehittämiseen, tiiviimpää kansalaisopistoyhteistyötä hyödyntäen
- Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa edistetään lukemista ja mm. jalkautetaan uutta kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa
- Juhlitaan 100- vuotiasta kirjastoamme
- Lastenkulttuurin palvelukehittäminen osana kunnan kulttuuritilaisuuksia
- Nuorisopalveluissa keskeisenä tavoitteena kansainvälisen nuorisotyön sekä oppilaitosnuorisotyön kehittäminen (päihdetyö)
- Aloitetaan nuorten työpajatoiminnan mahdollisen siirtymäprosessin valmistelu yhdessä työllisyysasioiden kanssa
- Liikunta- ja hyvinvointipalveluissa ensi vuoden keskeisissä tavoitteissa korostuvat hyvinvointisuunnitelman valmistuminen, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman käynnistäminen, elintapaneuvonnan laajentaminen toiselle asteelle ja PT-toiminnan kehittäminen
- Yhteistyötä tehdään Lappian kanssa ja toteutetaan osallistava budjetointi kuntalaisille

Mitä tehdään?

Poimintoja toiminnallisista tavoitteista

- Elinvoimapalvelut
 - Jatkovalmistellaan tulevaisuuden kunnantaloratkaisuja
 - Kaavateiden haltuunottokysymyksiä valmistellaan eteenpäin
 - Kehitetään tiedonhallintamallien prosessien automatisointia
 - Haetaan erilaisiin investointiosan infrahankkeisiin tehokkaasti ulkopuolista rahoitusta
 - Rakentamisvalvonnassa painopisteenä jalkauttaa 1.1.2025 voimaan tulleeseen rakentamislakiin liittyviä tehtäviä, osoiterekisterin päivittämistyön suunnitelmaa valmistellaan eteenpäin
 - Kiinteistö- ja tiepalveluissa jalkautetaan maankäyttösopimuksia, valmistaudutaan sote- kiinteistöjen jatkovalmisteluun ja mm. edistetään toimitilaohjelmaa, viedään eteenpäin PTS- suunnitelmia
 - Kiela- kiinteistön purkaminen
 - Liikunta- ja reitistöt – palveluissa mm. kehitetään edelleen edelliskaudella alkanutta reittien talvikunnossapidon työtä
 - Pienennetään ulkoilureittien ja ulkoliikuntapaikkojen korjausvelkaa, viedään eteenpäin maastopyöräilyyn ja yhtenäiskoulun liikunta-alueisiin liittyviä investointeja
 - Kuntakehittämisen ja työllisyyspalveluiden tavoitteena kehittää kuntalisärahoitusmallia ja valmistella nuorisopalveluiden kanssa nuorten työpajan organisoitumismallia
 - Tuotantoyhtiöyhteistyötä jatketaan, matkailumarkkinointi sekä yritysneuvonta toteutetaan ostopalveluna
 - Avataan kansainvälisiä yhteistyömahdollisuuksia naapurimaiden kanssa
 - Vesihuoltolaitoksella tavoitteena toteuttaa kirkonkylän verkoston saneerausta ja mm. huomioida Toras-Siepin ja Jerisjärven alueen vesihuollon mukaan tuleminen kunnan verkostoon.
 - Yhteispäivystysasiaa kiinteistöhuollon kanssa edistetään

Mitä tehdään?

Poimintoja toiminnallisista tavoitteista

- Hallinto- ja talouspalvelut (yleishallinto)
 - Kehitetään konsernijohtamista siten, että mm. konserniohje olisi päivitetty
 - Kehitetään automatisaatiota (tiedonhallinnan ja asiahallinnan kehittäminen, kunnan arkistoinnin digitalisaatio ja seulonta)
 - Edistetään yhtiöittämisselvityksiä
 - Päivitetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus
 - Pilotoidaan vastuumatriiseja
 - Aloitetaan kotisivujen päivitystyö
 - Haetaan kyläviestinnän tehostamiseen välineitä
 - Henkilöstöhallinnon osalta kehitetään eteenpäin tasopalkkamallia; juurrutetaan tätä ja koulutetaan tästä henkilöstöä. Johtamistyön kehittäminen on avainasemassa, mm. hyvinvointikyselyn tuloksien käyttöönotto osana ko. työvälineitä korostuu
 - Talouspalveluiden osalta keskeisiä tavoitteita strategisen tiedon tuottaminen osana päätöksentekoa sekä yhdessä hallinnon kanssa rakentaa kestävämpää konsernityötä
 - Kehitetään talousarvio- ja tilinpäätösprosessia sekä investointiohjelmaa, pilotoidaan vastuumatriiseja ja selkeytetään prosessikuvauksia.

Mitä tehdään?

Poimintoja toiminnallisista tavoitteista

Konserni

- Asunto Oy Kullero ja Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu
 - **Kullero on vapaaehtoisessa velkasaneerauksessa. Saneeraus on sovittu kiinteistön päärahoittajan, Valtiokonttorin, kanssa vuonna 2011 ja se loppuu vuonna 2031. Kotikonnun velkasaneeraus loppui vuonna 2023.**
 - Yhtiöiden tavoitteena on **pitää käyttöaste niin korkeana (väh. 90 %)**, että ne pystyvät ilman omistajan, Muonion kunnan, taloudellista apua selviytymään ja tekemään tarvittavat vuosihuollot ja perusparannukset. Vuokratason pitäminen kustannustasoa vastaavana kuuluu yhtiöiden hallitusten tehtäviin.
 - Vuokra-asteen putoaminen kiinteitä kustannuksia pienemmäksi vaatii omistajan rahallista tukea yhtiöiden saneerauskohteiden tai jopa toimintamenojen kattamiseen.
 - Kotikonnun tavoitteena on pystyä tekemään tarvittavat vuosihuollot ja perusparannukset. **Kotikonnun lltitie 1 ja 3 talojen myyntiä ollaan suunnittelemassa, mikä vaikuttaisi positiivisesti kotikonnun taloudelliseen tilanteeseen.** Tavoitteena on huolehtia kokonaisvaltaisesti rakennusten ylläpidosta ja asuntojen kunnosta. Huoneiston vapautuessa vuokratyöstä, tehdään pintaremonttia huoneistoon ja mahdollisesti perusparannus tapauskohtaisesti.
 - Kullerossa on ensi **vuoden aika tarkoitus vaihtaa pihavarastojen ovet, huoltomaalata varastot ja korjata asuntojen väliset aidat.** Kustannusarvio on asunto yhtiölle noin 10 000 euroa korjauksista. Huoneiston vapautuessa vuokratyöstä, tehdään pintaremonttia huoneistoon ja mahdollisesti perusparannus tapauskohtaisesti. **Kulleron taloudellinen tilanne ei mahdollista kaikkia tulevien vuosien suurempia korjauksia, vaan niihin tarvitaan omistajan avustusta tai lainaa.**
- Kiinteistö Oy Muonion Hilla ja Kiinteistö Oy Muonion Lakka
 - Toiminnallisena tavoitteena on huolehtia kokonaisvaltaisesti rakennusten ylläpidosta ja asuntojen kunnosta niin, että ne täyttävät vuokralaisten asumisvaatimuksia. Vuoden 2020 alusta Kiinteistö Oy Hillan ja Lakan isännöinti ja taloushallinto siirrettiin Muonion kunnan hoidettavaksi. Kiinteistöhoito on siirretty kunnan vastuulle 1.1.2023 alkaen.
 - **Taloudellisena tavoitteena on pitää käyttöaste niin korkeana (väh. 90 %)**, että yhtiöt pystyvät toimimaan ilman omistajien taloudellisia avustuksia.
 - Vuokra-asteen putoaminen alhaiseksi, voi tarvita omistajan rahallista tukea yhtiöiden saneerauskohteiden tai jopa toimintamenojen kattamiseen. Kiinteistöjen kunnan ylläpito ja parantaminen ovat keskeisiä tavoitteita.
 - **Lakan ja Hillan tavoitteena on kaikkien rakennuksien huoltomaalaus.** Kustannusarvio on kummallekin kiinteistöyhtiölle noin 22 000 euroa.
- Muonion ruoka- ja siivouspalvelut Oy
 - Ruokapalvelu edistää hyvinvointia ja tarjoavat asiakkaille mahdollisimman terveellistä sekä maistuvaa ruokaa. Keskuskeittiön tavoite on tuottaa hyvää ja ravitsevaa ruokaa elintarvikelain asettamien suositusten mukaisesti. Tavoitteena on lisätä kestävästi kasvisten käyttöä ja minimoida ruokailun väliin jättävät asiakkaat.
 - Siisteyspalvelut huolehtivat kiinteistöjen puhtaanapidosta ylläpito- ja perussiivouksin.
 - Tavoitteena on Muonion Ruoka- ja Siivouspalvelut Oy:n **toiminnan edelleen kehittäminen muuttuvassa toimintaympäristössä.**
 - Keskeiset tavoitteet/ kehittämisspisteet
 - Yhteistyö Lapin hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa
 - Muonion Ruoka- ja Siivouspalvelut Oy:n yhtiön rakenteen ja palveluiden kehittäminen
 - Yhtenäiskoulun ja uuden päiväkodin ruoan menekkiin vaikuttaminen
 - Uusien ravitsemussuosituksien mukainen reseptiikan kehittäminen

Mitä tehdään?

Poimintoja toiminnallisista tavoitteista

- Investoinnit
 - Viimeistellemme pitovoimainvestointimme **soluasuntoratkaisuista**
 - Alun perin tavoitteena oli toteuttaa uusi **kunnantaloinvestointi vuonna 2026, mutta tilannekuvaan peilaten, tätä ei voida toteuttaa sellaisenaan**
 - Ko. investointi olisi ollut liian iso taloudellinen riski kunnalle, ja tähän ratkaisuun (tulevaisuuden kunnantalo) onkin vuonna **2026 haettava lisää vaihtoehtoisia toteuttamismalleja**
 - Panostamme **perusinfran kunnostukseen**
 - Mm. vesi-infran ja tiestön, sekä pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisten kiinteistöinvestointien laatiminen ja toteuttaminen
 - Panostamme turvallisuuteen ja viihtyvyyteen
 - Mm. **tie- ja liikennejärjestelyinfrainvestoinnit** sekä kuntalaisten viihtyvyys, koulukeskuksen ympäristön moninaistaminen
 - Ratkaisut torialueen ja Kiela- kiinteistön jatkojalostamiseen
 - Vesistöjen entrausinvestoinnit
 - Panostamme liikunnan ja liikkumisen edistämiseen
 - Koululaisten kaluston nykyaikaistaminen sekä liikuntamahdollisuuksien korostaminen; urheilukenttä ja katettu kaukalo
 - Reittityön uudet avaukset maastopyöräilyssä ja suunnitelmavuosien investointitarpeet
 - Kunnan arkiston digitalisoiminen ja seulominen
 - Valmius ja varautuminen

Millaisilla raameilla tehdään?

TA - Tuloslaskelma

Muonion kunta

1/1
1.1.2025 - 31.10.2025

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-%	SU 2027	SU 2028
Myyntituotot	1 558 585	1 389 344	1 417 469	2,0 %	1 374 704	1 372 839
Maksutuotot	190 005	155 100	152 670	-1,6 %	176 490	179 100
Tuet ja avustukset	624 015	511 721	484 513	-5,3 %	286 224	239 977
Muut toimintatuotot	1 577 841	1 594 281	1 737 452	9,0 %	1 528 531	1 493 140
TOIMINTATUOTOT	3 950 446	3 650 446	3 792 104	3,9 %	3 365 949	3 285 056
Henkilöstökulut	-6 554 815	-6 635 606	-6 773 595	2,1 %	-6 701 473	-6 833 295
Palvelujen ostot	-4 107 817	-4 240 651	-4 670 512	10,1 %	-4 403 382	-4 423 774
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 238 002	-1 290 827	-1 211 233	-6,2 %	-1 189 279	-1 180 770
Avustukset	-234 453	-366 803	-367 250	0,1 %	-367 750	-352 750
Muut toimintakulut	-641 099	-602 881	-635 807	5,5 %	-596 772	-575 462
TOIMINTAKULUT	-12 776 186	-13 136 768	-13 658 397	4,0 %	-13 258 655	-13 366 051
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-8 825 741	-9 486 322	-9 866 292	4,0 %	-9 892 706	-10 080 995
Verotulot	6 161 704	6 314 000	6 846 000	8,4 %	6 846 000	6 846 000
Valtionosuudet	3 675 954	4 495 682	4 641 666	3,2 %	4 520 000	4 520 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-135 357	-115 000	-115 950	0,8 %	-139 000	-139 000
VUOSIKATE	876 561	1 208 360	1 505 424	24,6 %	1 334 294	1 146 005
Poistot ja arvonalentumiset	-831 201	-930 000	-1 070 500	15,1 %	-1 000 000	-1 000 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	-100,0 %	0	0
Sisäiset vyörytyserät	0	-6 100	0	-100,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	45 360	272 260	434 924	59,7 %	334 294	146 005
Varausten ja rahastojen muutos	29 548	0	46 195	-100,0 %	46 195	46 195
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	74 908	272 260	481 119	76,7 %	380 489	192 200

Huomioitavaa:

Elokuun 2025 raamin linjausta on noudatettu:

Mukana mm. sote- kiinteistöjen yhtiöittämisskenaario v. 2027-2028

Ei mukana (2026-2028) skenaariota mahdollisista, vapautuvien sote- kiinteistöjen, alaskirjauksista

Verotulojen kehitys arvioitu erittäin maltillisesti (vrt. Kuntaliiton ennustekehikot)